EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

17. september 2009 *

Kohtuasjas C-347/08,

mille ese on EÜ artiklite 68 ja 234 alusel Landesgericht Feldkirchi (Austria) 14. juuli 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 28. juulil 2008, menetluses

Vorarlberger Gebietskrankenkasse

versus

WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees A. Rosas, kohtunikud A. Ó Caoimh, J. Klučka (ettekandja), U. Lõhmus ja P. Lindh,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

kohtujurist: P. Mengozzi,
kohtusekretär: ametnik R. Şereş,

arvestades kirjalikus menetluses ja 1. juuli 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Vorarlberger Gebietskrankenkasse, esindaja: *Rechtsanwalt* A. Wittwer,

– WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG, esindaja: *Rechtsanwalt* A. Weber,

– Austria valitsus, esindajad: C. Pesendorfer ja G. Kunnert,

– Tšehhi valitsus, esindaja: M. Smolek,

– Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja J. Kemper,

– Hispaania valitsus, esindaja: J. López-Medel Báscones,

– Itaalia valitsus, esindaja: I. Bruni, keda abistas *avvocato dello Stato* W. Ferrante,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: A.-M. Rouchaud-Joët ja S. Grünheid,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse, kohtuotsuste [tunnustamise ja] täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) tõlgendamist. [Määruse pealkirja tõlget on täpsustatud Euroopa Kohtus.]

2 Taotlus on esitatud regressimenetluses, mille algatas Dornbirnis (Austria) asutatud Vorarlberger Gebietskrankenkasse (edaspidi „VGKK") Stuttgardis (Saksamaa)

asutatud WGV-Schwäbische Allgemeine Versicherungs AG (edaspidi „WGV-SAV”) vastu.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

Määrus nr 44/2001

3 Määruse nr 44/2001 põhjendused 11–13 näevad ette:

„(11) Kohtualluvuse eeskirjad peavad olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning seepärast peab kohtualluvus alati olemas olema, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust. Selleks et ühiseeskirjad oleksid läbipaistvamad ja et vältida kohtualluvuse konflikte, peab juriidilise isiku alaline asukoht olema autonoomselt määratletud.

(12) Lisaks kostja alalisele elukohale peaks kohtualluvusel olema ka muid aluseid, mis toetuksid tihedale seosele kohtu ja menetluse vahel või aitaksid kaasa tõrgeteta õigusemõistmisele.

(13) Kindlustus-, tarbija- ja töölepingute puhul tuleks nõrgemat poolt kaitsta soodsamate kohtualluvuse eeskirjadega kui üldised eeskirjad.”

4 Kohtualluvust käsitlevad normid on määruses nr 44/2001 esitatud teises peatükis, mis koosneb artiklitest 2–31.

5 Määruse teise peatüki 1. jakku „Üldsätted” kuuluva artikli 2 lõige 1 sätestab:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata.”

6 Määruse samasse jakku kuuluva artikli 3 lõige 1 näeb ette:

„Isikuid, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, saab teise liikmesriigi kohtusse kaevata üksnes käesoleva peatüki 2.–7. jaos sätestatud korras.”

7 Nimetatud teise peatüki 3. jao „Kohtualluvus kindlustusasjade puhul” artiklites 8–14 on toodud normid kohtualluvuse kohta kindlustusasjades.

8 Määruse artikkel 8 näeb ette:

„Kindlustusega seotud küsimuste puhul tehakse kohtualluvus kindlaks käesoleva jao kohaselt, ilma et see mõjutaks artikli 4 ja artikli 5 punkti 5 kohaldamist.”

9 Määruse artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Kindlustusandja, kelle alaline [tegevus]koht on liikmesriigis, võib kaevata kas:

a) selle liikmesriigi kohtusse, kus on tema alaline [tegevus]koht, või

b) kui tegemist on kindlustusvõtja, kindlustatu või soodustatud isiku esitatud kaebusega, teises liikmesriigis hageja alalise elukoha kohtusse […]

[…]” [Täpsustatud tõlge]

10 Määruse nr 44/2001 artikli 11 lõige 2 näeb ette:

„Artikleid 8, 9 ja 10 kohaldatakse menetluste suhtes, mille kahju kannatanud pool algatab otse kindlustusandja vastu juhul, kui sellised otsehagid on lubatud."

Direktiiv 2000/26/EÜ

11 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. mai 2000. aasta direktiivi 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise ning nõukogu direktiivide 73/239/EMÜ ja 88/357/EMÜ muutmise kohta (EÜT L 181, lk 65; ELT eriväljaanne 06/03, lk 331), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiviga 2005/14/EÜ (ELT L 149, lk 14; edaspidi „direktiiv 2000/26"), artikkel 3 „Vahetu nõudeõigus" näeb ette:

„Iga liikmesriik tagab, et artiklis 1 nimetatud kannatanutel, kes satuvad õnnetustesse selle sätte tähenduses, on vahetu nõudeõigus kindlustusseltsi vastu, kes kindlustab vastutava isiku tsiviilvastutuse."

12 Mõiste „kannatanu" määratlemiseks viitab nimetatud direktiivi artikli 2 punkt d nõukogu 24. aprilli 1972. aasta direktiivi mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 103, lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 10) artikli 1 punktile 2.

Direktiiv 72/166

13 Direktiivi 72/166 artikli 1 punkti 2 kohaselt on kannatanu isik, kellel on õigus saada hüvitist seoses sõidukite põhjustatud kaotuse või kahjuga.

Siseriiklik õigus

14 Allgemeines Sozialversicherungsgesetz'i (üldine sotsiaalkindlustusseadus, edaspidi „ASVG") § 332 lõige 1 sätestab:

„Kui isikud, kellel on selle föderaalseaduse alusel õigus kulutuste hüvitamisele […], saavad muude sätete alusel nõuda, et neile hüvitataks kahju, mis on neile tekkinud liiklusõnnetuse tagajärjel, läheb nõue kindlustusandjale üle osas, mille ulatuses ta peab kandma kulutusi."

15 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch'i (Austria tsiviilseadustik, edaspidi „ABGB") § 1394 sätestab:

„Nõude üleminekul on nõude omandaja õigused samad kui nõude üleandja õigused."

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 10. märtsil 2006 toimus ühel Saksamaa kiirteel liiklusõnnetus, milles osalesid C. Gaukel, kes juhtis mootorsõidukit, mis oli kohustuslikus korras kindlustatud Saksamaal WGV-SAV-is, ning D. Kerti, kes juhtis teist mootorsõidukit. Viimane oli liikluse tõttu kiirteel sunnitud oma mootorsõiduki järsult pidurdama, mistõttu talle vahetult järgnev mootorsõidukijuht C. Gaukel sõitis tema sõidukile sisse. Selle kokkupõrke tagajärjel sai D. Kerti kaelalülisamba nikastuse ning pidi läbi tegema mitu erinevat ravi. Lisaks tunnistasid raviarstid D. Kerti töövõimetuks perioodil 15.–21. märtsini 2006. Sotsiaalkindlustusasutus VGKK kandis kindlustatu D. Kerti kulud.

17 D. Kerti elukoht oli ajavahemikus 2. jaanuar 2006 kuni 20. august 2007 Bludenzis (Austria). Pärast seda asus ta alaliselt elama Ubstadt-Weiherisse (Saksamaa).

18 Tuginedes ASVG §-st 332 lähtudes D. Kerti nõudeõiguse seaduse alusel üleminekule, esitas VGKK 22. septembri 2006. aasta kirjas WGV-SAV-ile taotluse, et see hüvitaks 24. oktoobriks 2006 need kulud, mille tema oli oma kindlustatu raviga seoses kandnud. VGKK väitis, et õnnetuse toimumise eest oli ainsana vastutav WGV-SAV kindlustatu.

19 Kuna hüvitamist ei toimunud, esitas VGKK 13. veebruaril 2008 Bezirksgericht Dornbirnile (Austria) WGV-SAV vastu hagi. Viimane viitas hagile sisuliselt vastu vaieldes sellele, et asja lahendaval kohtul ei ole rahvusvahelist pädevust. Ta kinnitas esiteks, et kõnealused nõuded pärinevad algselt D. Kertilt, kes elas hagi esitamise ajal Saksamaal. Teiseks olevat vaidluses tegemist kahe võrdse seisundiga poolega, mistõttu hagejale ei laiene kaitse määruse nr 44/2001 tähenduses.

20 Bezirksgericht Dornbirn jättis 21. mai 2008. aasta määrusega hagi rahvusvahelise pädevuse puudumise tõttu rahuldamata.

21 VGKK esitas seepeale apellatsioonkaebuse Landesgericht Feldkirchile, paludes, et 21. mai 2008. aasta määrus tühistataks ning et asi saadetaks lahendamiseks esimese astme kohtusse tagasi.

22 Landesgericht Feldkirch esitab kolm argumenti Austria kohtute pädevuse poolt. Esiteks tuleb tema arvates käsitada kahju kannatanud poolena VGKK-d, kuna tema kandis D. Kerti õnnetusjärgsed ravikulud. Teiseks astus ta ASVG § 332 alusel nõuete ülemineku teel juba õnnetuse toimumise hetkel D. Kerti õigustesse. Olles astunud oma kindlustatu õigustesse, teostab ta oma hagis õigusi, mis kuuluvad viimasele, mitte talle endale. Kolmandaks on isikule vigastusi tekitanud raske õnnetuse puhul vahetult kahju kannatanud isikul nõudeõigus saada valuraha ning varalise kahju hüvitamise nõue. Neid nõudeid saab ta esitada oma elukohajärgses kohtus. Sotsiaalkindlustusasutusele lähevad üle kahju hüvitamise nõuded seoses ravikulude ja võimalike pensionimaksetega. Kui sotsiaalkindlustusasutuse jaoks ei kehtiks sama kohtualluvus, peaks ta regressimenetluse algatama teise liikmesriigi kohtus. Selle tulemusel peaksid erinevate liikmesriikide kohtud lahendama sama juhtumit, mis võiks olla vastuolus määruse nr 44/2001 eesmärgiga selles osas, et erinevate liikmesriikide kohtud võiksid teha üksteisega vastuolus olevaid otsuseid.

23 Siiski on Landesgericht Feldkirchi sõnul kaks argumenti Austria kohtute pädevuse tunnustamise vastu. Ühelt poolt on direktiivi 2000/26 eesmärk kaitsta nõrgemat poolt, lihtsustades oluliselt ja hõlbustades välismaaga seotud liiklusõnnetuste puhul kahju hüvitamise nõuete esitamist. Kuid lähtudes Euroopa Kohtu 13. detsembri 2007. aasta otsusest kohtuasjas C-463/06: FBTO Schadeverzekeringen (EKL 2007, lk I-11321), ei saa sotsiaalkindlustusasutust käsitada nõrgema poolena, kes vajaks kaitset rahvusva-

helise kohtumenetluse normide kohaldamisel. Teiselt poolt on määruse nr 44/2001 artikli 11 lõikes 2 nimetatud vaid kahju kannatanud isik, mitte aga nõude võimalik omandaja.

24 Neil asjaoludel otsustas Landesgericht Feldkirch menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [määruse nr 44/2001] artikli 11 lõikes 2 toodud viidet sama määruse artikli 9 lõike 1 punktile b tuleb tõlgendada nii, et sotsiaalkindlustusasutus, kellele on seadusest tulenevalt (ASVG § 332) läinud üle otseselt kahju kannatanud poole nõuded, saab selle koha järgses kohtus esitada liikmesriigis, kus on tema asukoht, otsehagi kindlustusandja vastu, kui sellise hagi vahetu esitamine on lubatud ja kui kindlustusandja asub liikmesriigi territooriumil?

2. Juhul kui vastus esimesele küsimusele on jaatav:

kas selline õigus on olemas ka siis, kui otseselt kahju kannatanud poolel puudub hagi kohtusse esitamise hetkel elukoht või alaline viibimiskoht liikmesriigis, kus asub sotsiaalkindlustusasutus?"

Eelotsuse küsimused

Sissejuhatavad märkused

25 Kõigepealt tuleb märkida, et määruse nr 44/2001 artikli 11 lõike 2 eri keeleversioonide vahel on erinevusi. Näiteks kasutatakse prantsuskeelses versioonis terminit „victime", mille semantiline tõlgendus viitab isikule, kes on otseselt kahju kannatanud. Seevastu saksakeelses versioonis – saksa keel on ühtlasi ka menetluskeel – kasutatakse väljendit „der Geschädigte", mis tähendab kahju kannatanud isikut. See termin aga viitab mitte ainult isikule, kes on otseselt kahju kannatanud, vaid ka sellisele isikule, kes on kahju kannatanud kaudselt.

26 Sellega seoses tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et ühenduse õiguse ühetaolise tõlgendamise vajadus välistab selle, et kahtluse korral tõlgendataks sätte sõnastust eraldatult, nõudes vastupidi, et seda tõlgendataks teisi ametlikke keeleversioone arvestades (vt 12. juuli 1979. aasta otsus kohtuasjas 9/79: Koschniske, EKL 1979, lk 2717, punkt 6; 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-296/95: EMU Tabac jt, EKL 1998, lk I-1605, punkt 36, ja 9. märtsi 2006. aasta otsus kohtuasjas C-174/05: Zuid-Hollandse Milieufederatie ja Natuur en Milieu, EKL 2006, lk I-2443, punkt 20) ning lähtudes selle õigusakti üldisest ülesehitusest ja eesmärkidest, mille osa see säte moodustab (27. oktoobri 1977. aasta otsus kohtuasjas 30/77: Bouchereau, EKL 1977, lk 1999, punkt 14).

27 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et ühelt poolt kasutatakse ka teistes keeleversioonides määruse nr 44/2001 artikli 11 lõikes 2 sarnaselt saksa keelega väljendit „kahju kannatanud isik". Nii on see näiteks hispaania keeles („persona perjudicada"), tšehhi keeles („poškozený"), taani keeles („skadelidte"), eesti keeles („kahju kannatanud pool"), itaalia keeles („persona lesa"), poola keeles („poszkodowany"), slovaki keeles („poškodený") ja rootsi keeles („skadelidande"). Teiselt poolt on Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuse FBTO Schadeverzekeringen punktis 26 juba otsustanud, et määruse nr 44/2001 artikli 11 lõikes 2 tehtud viite ülesanne on lisada artikli 9 lõike 1 punktis b sisalduvasse hagejate loetelusse isikud, kellele on kahju tekitatud, piiramata nende isikute ringi nendega, kelle on seda tekitatud otseselt.

28 Sellest tuleneb, et määruse nr 44/2001 artikli 11 lõiget 2 tuleb tõlgendada viitavana kahju kannatanud isikule.

Põhiküsimus

Esimene küsimus

29 Oma esimese küsimusega tahab eelotsusetaotluse esitanud kohus teada sisuliselt seda, kas määruse nr 44/2001 artikli 11 lõikes 2 toodud viidet selle määruse artikli 9 lõike 1 punktile b tuleb tõlgendada nii, et liiklusõnnetuses otseselt kahju kannatanud poole nõuded omandanud sotsiaalkindlustusasutus saab esitada oma asukohajärgse liikmesriigi kohtutes otsehagi õnnetuse eest väidetavalt vastutava isiku kindlustusandja vastu, kes on asutatud teises liikmesriigis.

30 Euroopa Kohus on juba sedastanud, et määruse nr 44/2001 artikli 11 lõikes 2 sisalduvat viidet määruse artikli 9 lõike 1 punktile b tuleb tõlgendada nii, et kannatanu elukohajärgsed kohtud on pädevad võtma menetlusse otsehagi, mis on esitatud väidetavalt vastutava isiku kindlustusandja vastu, kui selline hagi on lubatud ja kui kindlustusandja asukoht on liikmesriigis (eespool viidatud kohtuotsus FBTO Schadeverzekeringen, punkt 31).

31 Mis puutub liikluskindlustuse valdkonda, siis tuleneb direktiivi 72/166 artikli 1 punktist 2 ja direktiivi 2000/26 artiklist 3, tõlgendatuna koosmõjus viimati nimetatud direktiivi põhjendusega 16, et kannatanul on õigus esitada väidetavalt vastutava isiku kindlustusandja vastu hagi oma elukohajärgsetesse kohtutesse.

32 Seega tuleb uurida, kas see õigus on ka liiklusõnnetuses kannatanud isiku õigused omandanud sotsiaalkindlustusasutusel.

33 VGKK märgib sellega seoses, et ta kandis oma kindlustatu ravikulude kandmisega kahju. Seetõttu leiab ta, et teda tuleks käsitada kahju kannatanud isikuna selle mõiste autonoomses tõlgenduses. Lisaks on ta vastavalt Austria seadusele oma kindlustatu nõudeid omandades omandanud mitte ainult tema materiaalõigused, vaid ka menetlusõigused, mille hulgas on määruse nr 44/2001 artikli 9 lõike 1 punktis b ette nähtud õigus. Kui see oleks teisiti ehk kui nõuete üleminekul oleksid erinevused, puuduks sellel õiguse instituudil üldse mõte.

34 Hispaania valitsus rõhutab eelkõige, et kui otseselt kahju kannatanud isik sureb, siis tema pärijad ehk nõuete omandajad peavad saama algatada oma elukohajärgses kohtus kahjuhüvitamise menetluse selle isiku kindlustusandja vastu, kes on väidetavalt vastutav, samal moel nagu oleks saanud seda teha nende pärandaja oma eluajal.

35 Et tagada määruse nr 44/2001 täielik toime ja autonoomne tõlgendamine, tuleb lähtuda peamiselt selle süsteemist ja eesmärkidest (14. juuli 1983. aasta otsus kohtuasjas 201/82: Gerling Konzern Speziale Kreditversicherung jt, EKL 1983, lk 2503, punkt 11; 20. märtsi 1997. aasta otsus kohtuasjas C-295/95: Farrell, EKL 1997, lk I-1683, punktid 12 ja 13; 3. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-269/95: Benincasa, EKL 1997, lk I-3767, punkt 12, ja 15. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-433/01: Blijdenstein, EKL 2004, lk I-981, punkt 24). Järelikult ei saa selliste eriliste õigusinstituutide nagu nõuete üleminek kohaldamine, mis on ette nähtud Austria õiguses ja liikmesriikide õiguskordades, mõjutada nimetatud määruse sätete tõlgendust. Vastupidine tähendaks vältimatult seda, et määruse nr 44/2001 tõlgendamine hakkaks sõltuma liikmesriikide siseriiklikust õigusest ja kahjustaks selle määruse ühetaolist kohaldamist ühenduses.

36 Määruse nr 44/2001 põhjendus 11 näeb sellega seoses ette, et kohtualluvuse eeskirjad peavad olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning seepärast peab kohtualluvus alati olemas olema, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust.

37 Nii kujutab selle liikmesriigi kohtualluvus, kelle territooriumil on kostja alaline elu- või asukoht sõltumata tema kodakondsusest või riikkondsusest, nimetatud määruse süsteemis endast üldpõhimõtet, mis on sätestatud selle artikli 2 lõikes 1 (19. jaanuari 1993. aasta otsus kohtuasjas C-89/91: Shearson Lehman Hutton, EKL 1993, lk I-139, punkt 14; 5. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-265/02: Frahuil, EKL 2004, lk I-1543, punkt 23; 13. juuli 2006. aasta otsus kohtuasjas C-103/05: Reisch Montage, EKL 2006, lk I-6827, punkt 22, ja 11. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-98/06: Freeport, EKL 2007, lk I-8319, punkt 34).

38 Nimetatud määruse artikli 3 lõige 1 teeb mainitud üldpõhimõttest erandi. See näeb ette, et isikuid, kelle elukoht on liikmesriigi territooriumil, saab teise liikmesriigi kohtutes hageda ainult määruse nr 44/2001 teise peatüki 2.–7. jaos toodud sätete kohaselt (edaspidi viidatud kohtuotsus Reisch Montage, punkt 22, ja eespool viidatud kohtuotsus Freeport, punkt 34).

39 Seetõttu tuleb neid üldpõhimõttest erandeid tegevaid sätteid tõlgendada nii, et see ei läheks kaugemale määruses nr 44/2001 ette nähtud juhtudest (vt eelkõige 21. juuni 1978. aasta otsus kohtuasjas 150/77: Bertrand, EKL 1978, lk 1431, punkt 17; 17. juuni 1992. aasta otsus kohtuasjas C-26/91: Handte, EKL 1992, lk I-3967, punkt 14; eespool viidatud kohtuotsus Shearson Lehman Hutton, punkt 16; 13. juuli 2000. aasta otsus kohtuasjas C-412/98: Group Josi, EKL 2000, lk I-5925, punkt 49, ja eespool viidatud kohtuotsus Freeport, punkt 35).

40 Nimetatud määruse teise peatüki 3. jagu loob kindlustusasjade kohtualluvuse autonoomse süsteemi (12. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-112/03: Société financière et industrielle du Peloux, EKL 2005, lk I-3707, punkt 29). Määruse

nr 44/2001 põhjenduse 13 kohaselt on kõnealuse jao eesmärk kaitsta nõrgemat poolt soodsamate kohtualluvuse eeskirjadega kui üldised eeskirjad.

41 Nende sätete kaitse-eesmärk tähendab seda, et sel eesmärgil määrusega ette nähtud kohtualluvuse erandjuhtusid puudutavate normide kohaldamist ei laiendata isikutele, kelle suhtes see kaitse ei ole õigustatud.

42 Ei ole kinnitust selle kohta, et niisugune sotsiaalkindlustusasutus nagu VGKK oleks majanduslikult nõrgem ja juriidiliselt vähem kogenud pool kui niisugune liikluskindlustust pakkuv kindlustusandja nagu WGV-SAV. Euroopa Kohus on juba üldiselt täpsustanud, et ei ole õigustatud ükski eriline kaitse kindlustuse valdkonna majandus- või kutsetegevuses osalejate vahelistes suhetes, kellest mitte kellegi puhul ei saa eeldada, et ta on teisega võrreldes nõrgemal positsioonil (26. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-77/04: GIE Réunion européenne jt, EKL 2005, lk I-4509, punkt 20).

43 Järelikult ei saa liiklusõnnetuses otseselt kahju kannatanud poole nõuded omandanud sotsiaalkindlustusasutus tugineda määruse nr 44/2001 artikli 9 lõike 1 punktile b ja artikli 11 lõikele 2 nende koosmõjus, et esitada oma asukohajärgse liikmesriigi kohtutes otsehagi õnnetuse eest väidetavalt vastutava isiku kindlustusandja vastu, kes on asutatud teises liikmesriigis.

44 Samas peaks see liiklusõnnetuses otseselt kahju kannatanud poole nõuded omandanud isik, keda ennast võib käsitada nõrgema poolena, saama nimetatud sätetes esitatud kohtualluvuse erinormidele tugineda. Nagu märgib Hispaania valitsus, on see nii eelkõige siis, kui on tegemist õnnetuse ohvri pärijatega.

45 Käesoleva kohtuotsuse punktis 42 tehtud järeldusi kinnitab ka Euroopa Kohtu praktika seoses määruse teise peatüki 4. jaos ette nähtud erinormidega tarbijalepingute valdkonnas, mille eesmärk on samuti nõrgema poole kaitse. Euroopa Kohus sedastas, et nõuete omandaja, kes oma kutsetegevuse raames pöördub kohtusse, et rahuldada tarbijalepingust tulenev loovutatud nõue, ei saa tugineda tarbijalepingute valdkonnas ette nähtud erikohtualluvuse normidele, kuna nende eesmärk on majanduslikult nõrgema ja juriidiliselt vähem kogenud poole kaitse (eespool viidatud kohtuotsus Shearson Lehman Hutton, punktid 20–24).

46 Täiendav kinnitus käesoleva kohtuotsuse punktis 43 tehtud järelduse kohta tuleneb ka eespool viidatud kohtuotsusest Blijdenstein. Selle kohtuotsuse punktis 34 tõlgendas Euroopa Kohus 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades ((EÜT 1972, L 299, lk 32), muudetud 9. oktoobri 1978. aasta konventsiooniga Taani Kuningriigi, Iirimaa ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi ühinemise kohta (EÜT L 304, lk 1; muudetud tekst lk 77), 25. oktoobri 1982. aasta konventsiooniga Kreeka Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 388, lk 1) ning 26. mai 1989. aasta konventsiooniga Hispaania Kuningriigi ja Portugali Vabariigi ühinemise kohta (EÜT L 285, lk 1)) artikli 5 punkti 2 nii, et see ei võimalda avalik-õiguslikul isikul esitada osalisriigi kohtusse regressioonihagi – nende summade hüvitamise nõudega, mille ta avaliku õiguse alusel maksis ülalpeetavale isikule, kelle nõuded ta on omandanud – ülalpeetava isiku võlgniku vastu, kes elab teises osalisriigis, kuna ta ei ole ülalpeetava isiku võlgnikuga võrreldes nõrgem pool.

47 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esimesele eelotsuse küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artikli 11 lõikes 2 toodud viidet selle määruse artikli 9 lõike 1 punktile b tuleb tõlgendada nii, et liiklusõnnetuses otseselt kahju kannatanud poole nõuded omandanud sotsiaalkindlustusasutus ei saa esitada oma asukohajärgse liikmesriigi kohtutes otsehagi õnnetuse eest väidetavalt vastutava isiku kindlustusandja vastu, kes on asutatud teises liikmesriigis.

Teine küsimus

48 Esimesele küsimusele antud vastust arvestades ei ole vaja teist eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust analüüsida.

Kohtukulud

49 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse, kohtuotsuste [tunnustamise ja] täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 11 lõikes 2 toodud viidet selle määruse artikli 9 lõike 1 punktile b tuleb tõlgendada nii, et liiklusõnnetuses otseselt kahju kannatanud poole nõuded omandanud sotsiaalkindlustusasutus ei saa esitada oma asukohajärgse liikmesriigi kohtutes otsehagi õnnetuse eest väidetavalt vastutava isiku kindlustusandja vastu, kes on asutatud teises liikmesriigis.

Allkirjad